

มหาวิทยาลัยมหิดล
นิพนธ์ออนไลน์

กรณีศึกษาหรือประสบการณ์การวิจัยด้าน สังคมศาสตร์กับประเด็นจริยธรรม: กรณีศึกษา การทำวิจัยด้วยแบบสอบถามหรือแบบสำรวจ

การอบรมจริยธรรมการวิจัยทางสังคมศาสตร์

วันอังคารที่ 20 ธันวาคม 2559

สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

กลไกที่ทำให้งานวิจัยทางสังคมศาสตร์มีคุณภาพ: แบบสอบถามหรือแบบสำรวจ

- เอกสารชี้แจงในการตอบแบบสำรวจ (Participant information sheet)
- แบบแสดงความยินยอมให้ข้อมูล/ ให้สัมภาษณ์ (Consent form)
- ข้อคำถามในแบบสำรวจ

เอกสารชี้แจงในการตอบแบบสำรวจ (Participant information sheet)

- ควรให้คำอธิบายกระบวนการศึกษาวิจัยที่ชัดเจน ระบุชื่อโครงการ และวัตถุประสงค์ ระยะเวลาที่ใช้การสำรวจ
- กรณีที่อาจส่งผลกระทบต่อผู้ให้ข้อมูล ควรมีการแจ้งว่าวิธีการที่จะจัดการต่อผลที่ไม่พึงประสงค์ คืออะไร จะมีวิธีการดำเนินการอย่างไร เช่น ท่านอาจรู้สึกอึดอัดกับบางคำถาม หรืออาจรู้สึกไม่สบายใจกับบางคำถาม ท่านมีสิทธิ์ที่จะไม่ตอบคำถามเหล่านั้นได้
- ระบุรางวัลหรือสิ่งตอบแทนที่จะได้รับ
- รายละเอียดที่ผู้ให้ข้อมูลสามารถติดต่อนักวิจัยได้

ตัวอย่าง

เอกสารชี้แจงในการตอบแบบสำรวจ

โครงการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจ ติดตาม ประเมินผล และนำเสนอคุณภาพชีวิตและความสุขของคนทำงาน โดยใช้แบบสำรวจ HAPPINOMETER ซึ่งแบ่งออกเป็น 9 มิติ ได้แก่ 1) สุขภาพดี 2) ผ่อนคลายดี 3) น้ำใจดี 4) จิตวิญญาณดี 5) ครอบครัวยุติธรรมดี 6) สังคมดี 7) ใฝ่รู้ดี 8) สุขภาพเงินดี 9) การงานดี รวมทั้งข้อมูลทั่วไปในตอนต้น

หากท่านตัดสินใจตอบแบบสำรวจ จะมีขั้นตอนโดยการตอบแบบสำรวจด้วยตนเอง ซึ่งใช้เวลาประมาณ 15 นาที ขณะตอบแบบสำรวจ ท่านอาจรู้สึกขัดข้องหรือไม่สบายใจกับบางคำถาม ท่านมีสิทธิที่จะไม่ตอบคำถามเหล่านั้น ท่านมีสิทธิถอนตัวออกจากโครงการวิจัยเมื่อใดก็ได้ โดยไม่ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า และการไม่เข้าร่วมการวิจัยหรือถอนตัวออกจากโครงการวิจัยนี้ จะไม่มีผลกระทบต่อตัวท่านแต่ประการใด

ข้อมูลส่วนตัวของท่านจะถูกเก็บรักษาไว้ ไม่เปิดเผยต่อสาธารณะเป็นรายบุคคล และนำเสนอผลการวิจัย เป็นภาพรวม ไม่มีการระบุชื่อ สกุล หรือที่อยู่ของท่าน เพื่อป้องกันไม่ให้ข้อมูลเชื่อมโยงกลับไปหาตัวท่าน

หากท่านได้รับการปฏิบัติไม่ตรงตามที่ระบุไว้ ท่านสามารถติดต่อกับหัวหน้าโครงการฯ ตามรายละเอียดด้านล่าง

ชื่อผู้วิจัย

รศ. ดร. ศิริรัตน์ กิตติสุขสถิต

หัวหน้าโครงการศูนย์วิจัยความสุขคนทำงานแห่งประเทศไทย

สถานที่ติดต่อ:

สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา นครปฐม 73170

โทรศัพท์ 02-441-0201 ต่อ 407

E-Mail: happinometer@gmail.com / Facebook: [Happinometer](https://www.facebook.com/Happinometer)

www.happinometer.com

ตัวอย่าง

เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยโดยการตอบแบบสอบถาม
และการพิทักษ์สิทธิผู้เข้าร่วมการวิจัย

เรียน ผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน

ด้วย สำนักงาน ก.พ. ได้มอบหมายให้ สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล เป็นที่ปรึกษา ในการดำเนินโครงการ “การศึกษาเพื่อพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตของข้าราชการ” ซึ่งประโยชน์ ที่คาดว่าจะได้รับคือ ข้าราชการได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างน้อยตามเกณฑ์มาตรฐานที่ควรได้รับ และช่วยให้ส่วนราชการสามารถวางแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตข้าราชการได้อย่างเหมาะสม

ท่านได้รับเชิญให้เป็นตัวแทนข้าราชการพลเรือนสามัญในส่วนราชการนี้ ซึ่งมีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเรื่อง “การพัฒนาตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตของข้าราชการ” ประกอบด้วยคำถาม 7 ตอน จำนวน 113 ข้อ ได้แก่ ข้อมูลส่วนบุคคล สุขภาพและชีวิตส่วนตัว การทำงาน สังคมและการมีส่วนร่วม การบริหารการเงินและสวัสดิการ ความพึงพอใจและความสุข และข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็นอื่นๆ

เนื่องจากแบบสอบถามประกอบด้วยคำถามหลายส่วน คณะที่ปรึกษาฯ จึงขอความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถามนี้ตามความเป็นจริง ความคิดเห็นของท่านจะถูกนำไปประมวล วิเคราะห์ และสรุปผลในภาพรวม โดยไม่มีการเปิดเผยเป็นรายบุคคล เมื่อท่านตอบแบบสอบถามครบทุกข้อแล้ว กรุณาส่งคืนให้กับผู้ประสานงานในการเก็บข้อมูล

หากผู้ตอบแบบสอบถามมีข้อสงสัยเกี่ยวกับโครงการฯ หรือแบบสอบถาม สามารถติดต่อสอบถามได้ที่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กาญจนา ตั้งชลทิพย์ สถานที่ติดต่อ 25/25 ถ.พุทธมณฑล 4 อำเภอพุทธมณฑล ตำบลศาลายา ในวันและเวลาราชการ หรือโทรศัพท์ 0-2441-0201 ต่อ 252

โครงการวิจัยนี้ได้รับการพิจารณารับรองจาก คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคนของมหาวิทยาลัยมหิดล สำนักงานอยู่ที่ สำนักงานอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหิดล ถนนพุทธมณฑลสาย 4 ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม 73170 หมายเลขโทรศัพท์ 02-849-6223-5 โทรสาร 02-849-6223 หากท่านได้รับการปฏิบัติไม่ตรงตามที่ระบุไว้ ท่านสามารถติดต่อประธานกรรมการฯ หรือผู้แทน ได้ตามสถานที่และหมายเลขโทรศัพท์ข้างต้น

สำนักงาน ก.พ. และคณะที่ปรึกษาฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านเป็นอย่างดี
จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

- ‘Research subjects must be informed fully about the purpose, methods and intended possible uses of the research, what their participation in the research entails and what risks, if any, are involved.’
- Consent is therefore a process – not a simply yes or no. It is the process by which potential participants can decide if it is worth taking part in a study despite any risks and costs.

แบบแสดงความยินยอมให้ข้อมูล/ ให้สัมภาษณ์ (Consent form)

- ระบุชื่อโครงการให้ชัดเจน
- ระบุข้อความยืนยันว่าได้รับทราบรายละเอียดการสำรวจ วัตถุประสงค์โครงการ การเก็บข้อมูลเป็นความลับ ประโยชน์และความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้
- ระยะเวลาที่ใช้ในการสำรวจ
- รายละเอียดที่ผู้ให้ข้อมูลสามารถติดต่อนักวิจัยได้
- ลงนามผู้ให้ข้อมูล/ พนักงานสัมภาษณ์

ตัวอย่าง

รหัสพื้นที่
 รหัสแบบสอบถาม

พื้นที่ศึกษา อำเภอ.....จังหวัด..... วันที่.....เดือน.....พ.ศ.2558

**โครงการวิจัยเรื่อง "การสำรวจทัศนคติของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เกี่ยวกับภาพลักษณ์
ด้านการรับผิดชอบต่อสังคม ของธุรกิจร้านสะดวกซื้อ ประจำปี 2558"**

ดำเนินการโดย สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

โครงการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติของ กลุ่มผู้นำทางความคิด องค์กรพัฒนาเอกชน ผู้ค้า สื่อมวลชน ประชาชนทั่วไป นักลงทุน และพนักงาน เกี่ยวกับกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมด้านต่างๆ ของบริษัทเอกชนรวมถึงเปรียบเทียบภาพลักษณ์ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทต่างๆ นอกจากนี้เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงการรับรู้ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม และเพื่อสร้างข้อเสนอแนะเชิงกลยุทธ์ เกี่ยวกับการเสริมสร้างภาพลักษณ์ ในด้านความรับผิดชอบต่อสังคม

ขอเรียนเชิญท่านเข้าร่วมตอบแบบสอบถามในโครงการวิจัยนี้ โดยกรุณาอ่านรายละเอียดเพื่อเข้าใจในวัตถุประสงค์ของงานศึกษาวิจัย ทั้งนี้การตอบแบบสอบถามจะใช้เวลาประมาณ 20 นาที และขอให้ท่านตอบแบบสอบถามด้วยตัวเอง โดยข้อมูลทุกข้อที่ท่านได้จากท่านจะถูกเก็บรักษาไว้เป็นความลับที่สุด และจะใช้เพื่อการศึกษาวินิจฉัยเท่านั้น

ความคิดเห็นของท่านมีความสำคัญต่อการศึกษาวิจัยครั้งนี้มาก เพราะจะนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพระบบการบริหารงาน หากท่านมีข้อสงสัยใด ๆ เกี่ยวกับการศึกษาครั้งนี้กรุณาสอบถามเจ้าหน้าที่โครงการวิจัยได้ นอกจากนี้ท่านสามารถติดต่อหัวหน้าโครงการ (ผศ.ดร. กุเบศร์ สมุทรจักร) หรือ นักวิจัยของโครงการ (นางสาวสุภรดี จรัสสิทธิ์ และนายนิพนธ์ คาราวุฒินาประกรณ์) ที่สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล โทรศัพท์: 0 2441 0201 ต่อ 505 และ 507, 529 โทรสาร 0 2441 9333

หมายเหตุ: โครงการวิจัยนี้ได้รับการพิจารณารับรองจาก คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคนของสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล สำนักงานอยู่ที่ อาคารประชาสังคมอุดมทัศน์ ชั้น 1 มหาวิทยาลัยมหิดล ถนนพุทธมณฑล 4 ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม 73170 หมายเลขโทรศัพท์ 0 2441 0201 โทรสาร 0 2441 9333 หากท่านได้รับการปฏิบัติไม่ตรงตามที่ระบุไว้ ท่านสามารถติดต่อประธานกรรมการฯ หรือผู้แทน ได้ตามสถานที่และหมายเลขโทรศัพท์ข้างต้น

ขอขอบพระคุณที่กรุณาใช้เวลาในการตอบแบบสอบถาม

ข้าพเจ้าได้รับทราบวัตถุประสงค์ของโครงการจากการอ่านรายละเอียดข้างต้นด้วยตนเองแล้ว

ยินดีให้ข้อมูลโดยการตอบแบบสอบถาม ไม่ยินดีตอบแบบสอบถาม (ขอการให้ข้อมูล)

ลงชื่อผู้ให้ข้อมูล..... ลงชื่อพนักงานสัมภาษณ์.....
 วดป. ____/____/2558 วดป. ____/____/2558

ข้อคำถามในแบบสำรวจ: กลไกที่ทำให้งานวิจัยทางสังคมศาสตร์มีคุณภาพ

- ข้อคำถามส่วนตัว- การใช้ภาษาที่เหมาะสม เช่น เพศ รายได้ ประสบการณ์การมีเพศสัมพันธ์ ประชากรแฝง-> ประชากรที่ไม่ได้จดทะเบียน
- ข้อคำถามที่กระทบกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง- การยืนยันที่จะเก็บข้อมูลเป็นความลับ และเผยแพร่ในลักษณะภาพรวม การเข้าถึงข้อมูล
- การเรียงลำดับข้อคำถามที่วกวน- มีผลต่อการตอบคำถามที่ไม่สะท้อนความเป็นจริง
- กรณีข้อคำถามที่กระทบต่อจิตใจ- ควรระบุวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนที่จะต้องถามคำถามนั้น และมีวิธีการรับมือกรณีผู้ตอบแบบสำรวจได้รับผลกระทบทางจิตใจจากการตอบแบบสำรวจ

การสำรวจโดยการสัมภาษณ์: กลไกที่ทำให้งานวิจัยทางสังคมศาสตร์มีคุณภาพ

- ไม่ควรพยายามรบกวนให้ผู้ตอบแบบสำรวจ จะต้องตอบข้อคำถามนั้นให้ได้ เคารพการให้ข้อมูลของผู้ให้ข้อมูล- ขึ้นกับเทคนิคของพนักงานสัมภาษณ์ การเชื่อมสัมพันธ์กับทีมเป็นสิ่งสำคัญ

กรณีที่เกิดขึ้นขณะสัมภาษณ์ จะจัดการอย่างไร

- ผู้ให้สัมภาษณ์รู้สึก เบื่อ อาย โกรธ เศร้า : ผู้ให้สัมภาษณ์สามารถหยุดการให้ข้อมูลเมื่อใดก็ได้

ประเด็นสำคัญ

- กลุ่มตัวอย่าง โดยเฉพาะกลุ่มเด็ก และ การขออนุญาตจากผู้ปกครอง
- ภาษาที่ใช้ในใบชี้แจงและแบบแสดงความยินยอม
- การให้รางวัลหรือสิ่งตอบแทนแก่ผู้ให้ข้อมูล แม้ว่าจะขออนอกจากการศึกษาระหว่างการให้ข้อมูล ก็ควรให้รางวัลหรือสิ่งตอบแทน